

การประเมินผลรูปแบบการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

ธราพงษ์ สะโสดา,ส.บ.¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินผลโครงการ โดยใช้รูปแบบของ CIPP Model โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ และประเมินผลรูปแบบการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ คณะอนุกรรมการแต่ละสาขา ผู้แทนจากส่วนราชการและสถานบริการสุขภาพ ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชน จำนวน 61 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถามและแบบประเมินผลการดำเนินงานตามเกณฑ์ UCCARE เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ทำการศึกษาระหว่างเดือนกันยายน 2567-เดือนพฤษภาคม 2568

ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พขอ.) ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พขอ.) อำเภอกันทรลักษ์ เน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สร้างความเป็นผู้นำและเจ้าของร่วมกันในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานร่วมกัน คือ CLEAN CITY : เมืองกันทรลักษ์รักษ์สะอาด น้อมใช้ศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนงาน 5 ร่วม 5 วาระงาน คือ “ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมพัฒนา ร่วมแก้ปัญหาและร่วมรับผลประโยชน์” 5 วาระงานที่ต้องพัฒนา ได้แก่ ปลอดภัย ปลอดภัย ปลอดภัย ออกกำลังกาย และน้อมใช้ศาสตร์พระราชา และมีนโยบายการดำเนินงาน คือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม บูรณาการความร่วมมือและเชื่อมโยงการทำงาน พัฒนาศักยภาพยกระดับขีดความสามารถของบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ ใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีมาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา วางแผน ติดตาม และประเมินผล มีกระบวนการดำเนินงานคือ การวิเคราะห์สภาพปัญหาและบริบทพื้นที่ การวางแผนและกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงานตามแผน การติดตาม ประเมินผล ส่วนผลการประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอตามเกณฑ์ UCCARE พบว่า ประเด็นปัญหาทั้ง 5 ประเด็น ผ่านการประเมิน ระดับ 4 ขึ้นไป มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น และมีผลลัพธ์ในการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ คือ มีผู้นำที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะจากนายอำเภอและสาธารณสุขอำเภอ ที่สามารถเป็นผู้นำในการประสานและขับเคลื่อน การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน มีข้อมูลที่เป็นระบบและนำไปใช้ได้ การมีข้อมูลสภาพปัญหาและบริบทพื้นที่ที่ถูกต้องและทันสมัย เพื่อประกอบการตัดสินใจ และมีการวางแผนที่เป็นรูปธรรมและยืดหยุ่น ข้อเสนอแนะควรมีการพัฒนาศักยภาพเชิงรุก จัดอบรมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นให้กับบุคลากร ผู้นำชุมชน และประชาชน โดยเน้นทักษะแห่งอนาคตที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างลึกซึ้ง ไม่ใช่แค่การรับฟังความคิดเห็น แต่เป็นการ empower ให้ประชาชนสามารถริเริ่มโครงการและมีบทบาทนำในการแก้ไขปัญหาของตนเองได้

คำสำคัญ คุณภาพชีวิต, คณะกรรมการ พขอ., การขับเคลื่อนงาน พขอ.

¹ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

Email: aim.thrapong@gmail.com

The Evaluation of Quality of Life Operation Pattern at District Level, In Kantharalak District, Sisaket Province

Tharapong Sasoda, B.P.H.¹,

Abstract

This study is a project evaluation research employing the CIPP Model. Its primary objectives are to examine the operational model of district-level quality of life development and to evaluate this operational model in Kantaralak District, Sisaket Province. The sample group consisted of 61 individuals, including members of the District Quality of Life Development Committee, sub-committee members from various sectors, representatives from government agencies and health service facilities, local administrators, and community leaders. The research instruments used were in-depth interview guides, questionnaires, and an operational evaluation form based on UCCARE criteria. Qualitative data were collected through focus group discussions and in-depth interviews, and analyzed using content analysis. The study was conducted between September 2024 and May 2025.

The study results found that the operational model for district-level quality of life development under the District Quality of Life Development Committee of Kantharalak District emphasizes participation from all sectors with people as the center, fostering shared leadership and ownership in development and problem-solving. The shared operational vision is CLEAN CITY: Clean Kantharalak City, Applying His Majesty the King's Philosophy toward Sustainable Development, under the strategic framework of "5 Collaborations, 5 Agendas" which are "collaborate in thinking, collaborate in planning, collaborate in development, collaborate in problem-solving, and collaborate in sharing benefits." The 5 development agendas include: waste-free, disease-free, safety, exercise, and applying His Majesty the King's Philosophy. The operational policies are: promoting participation, integrating cooperation and linking work processes, developing potential and enhancing personnel capabilities to have knowledge and skills, using data and technology for problem analysis, planning, monitoring, and evaluation. The operational process includes: analyzing problems and area context, planning and setting goals, implementing according to plan, and monitoring and evaluation. Regarding the evaluation results of district-level quality of life development operations according to UCCARE criteria, it was found that all 5 problem areas passed the evaluation at level 4 or above, showing improvement with clear outcomes in problem-solving and tangible results. Success factors include: strong leadership, particularly from the District Chief and District Public Health Officer, who are able to lead coordination and implementation; participation from all sectors; systematic and applicable data; accurate and up-to-date information on problem conditions and area context for decision-making; and concrete and flexible planning. Recommendations include proactive capacity development should be implemented, providing training and developing necessary skills for personnel, community leaders, and citizens, emphasizing future skills that align with the area's context, and promoting deep participation - not just listening to opinions, but empowering people to initiate projects and take leading roles in solving their own problems.

Keywords: quality of life, District Health Board, working process of District Health Board

¹ Public Health Technical Officer, Kantharalak District Public Health Office, Sisaket Province, Email: aim.thrapong@gmail.com